

Dr. Öğr. Üyesi Süleyman AYDENİZ

Muş Alparslan Üniversitesi
Eğitim Fakültesi
Türkçe Eğitimi Anabilim Dalı
Muş/TÜRKİYE
s.aydeniz@alparslan.edu.tr
ORCID

**TÜRK DİLİ ARAŞTIRMALARI
YILLIĞI (TDAY) BELLETEN
DERGİSİNDE AĞIZ KONUSU İLE
İLGİLİ MAKALELERİN ANALİZİ**

ANALYSIS OF ARTICLES ON DIALECT
IN THE TURKISH LANGUAGE
STUDIES YEARBOOK (TLYS)
BELLETEN JOURNAL

Makale Türü: Araştırma Makalesi	Article Information: Research Article
Yükleme Tarihi: 31.05.2022	Received Date: 31.05.2022
Kabul Tarihi: 22.07.2022	Accepted Date: 22.07.2022
Yayımlanma Tarihi: 31.10.2022	Date Published: 31.10.2022

İntihal / Plagiarism

Bu makale **turnitin** programında taranmıştır.
This article was checked by **turnitin**.

Atıf/Citation

Aydeniz, Süleyman, "Türk Dili Araştırmaları Yıllığı (TDAY) Belleten Dergisinde Ağız Konusu İle İlgili Makalelerin Analizi", *Hikmet-Akademik Edebiyat Dergisi [Journal of Academic Literature]*, Yıl 8, Sayı 17, Güz 2022, s. 376-400.

Aydeniz, Süleyman, "Analysis of Articles on Dialect in the Turkish Language Studies (TLYS) Belleten Journal", *Hikmet-Journal of Academic Literature*, Year 8, Volume 17, Fall 2022, p. 376-400.

10.28981/hikmet.1124323

Dr. Öğr. Üyesi Süleyman AYDENİZ

**TÜRK DİLİ ARAŞTIRMALARI YILLIĞI (TDAY) BELLETEN DERGİSİNDE AĞIZ
KONUSU İLE İLGİLİ MAKALELERİN ANALİZİ**

ANALYSIS OF ARTICLES ON DIALECT IN THE TURKISH LANGUAGE STUDIES
YEARBOOK (TLSY) BELLETEN JOURNAL

ÖZ

Bu çalışmada Türk Dili Araştırmaları Yıllığı (TDAY) Belleten dergisinde ağız konusu ile ilgili makalelerin analizinin amaçlanmıştır. Türk Dili Araştırmaları Yıllığı (TDAY) Belleten dergisi, Türk Dil Kurumu tarafından ilk sayısı 1953 yılında yayımlanan ve Türkçe ile ilgili çalışmaları bilim camiasına sunmayı amaçlayan bir dergidir. Derginin Dergipark sistemindeki sayfasından arşivlere girilerek bilgilere ulaşılmıştır. Dergide 2021 yılı sonu itibarıyla 84 sayıda toplam 1057 makale olduğu ve bunun 74'ünün ağız konusu ile ilgili çalışmaları içerdiği tespit edilmiştir. Ağız konusu ile ilgili 74 makale 13 alt problem bağlamında incelenmiştir. Nitel araştırma yönteminin kullanıldığı çalışmada 81 bilim insanının ağız konusu ile ilgili makalesinin olduğu saptanmıştır. Ağız konusu ile ilgili en çok makale dokuzar makale yazan Zeynep Korkmaz ve Ahmet Caferoğlu'na aittir. Ağız konusu ile ilgili makalelerin sayfa sayılarına göre dağılımı farklılık göstermiştir. Sayfa sayısı dağılımına göre en fazla 10-19 sayfa arası makale (27) olduğu saptanmıştır. Çalışma kapsamında dergide yer alan 10 makalede ağız konusu ile ilgili karşılaştırmaların yapıldığı belirlenmiştir. En fazla karşılaştırmaların 6 makaleyle tarihi Türkçe ile Anadolu ağızlarının karşılaştırılması şeklinde olduğu görülmüştür. Konu bakımından en fazla makale konusu 40 çalışma ile yerel ağızların ele alındığı çalışmalarda olmuştur. Ayrıca ağız konusunun işlendiği 74 çalışmanın 71'inin araştırma makalesi olduğu tespit edilmiştir. Dergide yayımlanan ağız konusu ile ilgili makalelerin tamamı Türkçe yazılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Ağız, Türk Dili Araştırmaları Yıllığı, Türk Dili.

ABSTRACT

This study aimed to analyze the articles related to dialect in the Belleten journal of Turkish Language Studies Yearbook (TLSY). Data were collected from archives from the page of the Belleten magazine in the Dergipark system of the Turkish Language Studies Yearbook (TLSY), the first issue of which was published by the Turkish Language Association in 1953 and aims to present studies on Turkish to the scientific community. As of the end of 2021, the journal had a total of 1057 articles in 84 issues. Seventy-four of those included studies on the subject of dialect. Seventy-four articles on dialect were analyzed in the context of 13 sub-problems. The study used a qualitative research method and determined 81 scientific articles on the subject of dialect. Zeynep Korkmaz and Ahmet Caferoğlu, who wrote nine articles each, have the highest number of articles on the subject of dialect. The distribution of the articles on the topic of dialect differed according to the number of pages. The articles were between 10-19 pages at most (27). Ten articles made comparisons on the topic of dialect. The most comparison was in the form of historical Turkish and Anatolian dialects with six articles. Forty articles addressed local dialects. Of the 74 studies on dialect, 71 were research articles. All of the articles on the subject of dialect published in the journal were in Turkish.

Keywords: Dialect, Turkish Language Studies Yearbook, Turkish Language.

Giriş

Ağız terimi dil bilgisi alanında “Bir dilin veya bir lehçenin daha küçük yerleşim bölgelerinde yazı diline oranla birbirinden az çok ayrılan konuşma biçimleri: Türkiye Türkçesinin İstanbul ağzı, Aydın ağzı, Konya ağzı, Nevşehir ağzı, Taşra ağzı, Anadolu ve Rumeli ağızları gibi.” (Korkmaz, 1992: 4) şeklinde tanımlanmaktadır. Ağız konusu ile ilgili birçok bilimsel çalışma yapılmıştır. Birçok yerleşim yerinin ağız özelliklerini inceleyen bilimsel kitap yazılmıştır. Cumhuriyet kurulduktan sonra TDK öncülüğünde ülkenin çeşitli yerlerinden derleme çalışmaları yapılmış ve bulgular ‘Derleme Sözlüğü’ adıyla 12 cilt halinde yayımlanmıştır (TDK, 1993).

Türk Dil Kurumu tarafından ilk sayısı 1953 yılında yayımlanan Türk Dili Araştırmaları Yıllığı (TDAY) Belleten dergisi de Türkçe ile ilgili çalışmaları bilim camiasına sunmayı amaçlamaktadır. Her yıl bir sayı olacak şekilde yayın hayatına başlayan dergi, sonraki yıllarda sayı dağılımı bağlamında çeşitli şekillerde yayımlanmıştır. Bunun yanı sıra dergide özel sayıların da yayımlandığı görülmüştür. Dergipark sisteminde ilgili derginin ‘Hakkında’ başlığı altında şu bilgiler yer alır:

“Türk Dili Araştırmaları Yıllığı Belleten, Türk Dil Kurumunun 1953’ten beri yayımlanan bilimsel dergisidir. Türk Dili Araştırmaları Yıllığı BELLETEN, yılda iki sayı (Haziran ve Aralık) olarak yayımlanmaktadır. Türk Dili Araştırmaları Yıllığı - Belleten’de yayımlanmak üzere gönderilen yazılar hiçbir yerde yayımlanmamış olmalıdır. Derginin genel yayın dili Türkiye Türkçesidir. Bununla birlikte çağdaş Türk yazı dilleri ve İngilizce, Almanca, Rusça yazılara da yer verilmektedir. Dergiye gönderilen makale, yayıma uygunluk açısından incelendikten sonra (Yayıma uygun görülmeyen makaleler sürece dâhil edilmez.) iki hakeme gönderilir. Hakemlerin değerlendirmeleri sonucunda iki hakem tarafından yayımlanabilir raporu alan makale, bir sonraki sayıda yayımlanır. Hakem raporlarının birisinin olumlu, diğerinin olumsuz olması durumunda makale üçüncü bir hakeme gönderilir. Bu durumda makalenin yayımlanıp yayımlanmamasına üçüncü hakemin raporuna göre karar verilir. Türk Dili Araştırmaları Yıllığı - Belleten’e gönderilen makaleler orijinal olmalı ve basılmamalı veya başka bir yerde yayınlanmaya sunulmamalıdır. Türk Dili Araştırmaları Yıllığı BELLETEN Dergisi, "Dergi Editörleri Davranış İlkeleri"ni (COPE, Code of Conduct for Journal Editörs) esas alarak yayım sorumluluklarını yerine getirmeyi temel ilke olarak benimsemiştir.” (<https://dergipark.org.tr/tr/pub/belleten/about-journal>). Bunun yanı sıra derginin Scopus ve TR Dizin Sobiad, MLA, Erihplus, Brill Online, Cite Factor ve MIAR dizinlerinde tarandığı belirtilmiştir.

Dergi, diğer akademik dergilerle karşılaştırıldığında Türkçe ile ilgili çalışmaları içeren en eski dergi olma özelliğiyle dikkat çekmektedir. TDK gibi saygın bir kurum tarafından 69 yıldır kesintisiz her yıl yayımlanması, gelen çalışmaların sistemli bir şekilde ve titizlikle incelenerek ele alınması gibi özellikleriyle alanda saygınlığını ispatlamış bir dergidir. Özellikle ilk sayılardaki birçok çalışmanın sonradan genişletilerek kitap şeklinde yayımlanması dergide

makale olarak yayımlanan çalışmaların değerini göstermek açısından önemlidir.

Dergide bir sayıda ortalama 10-12 makale bulunmaktadır. Konunun durumuna göre bazı özel sayılarda 20-25 makale de olabilmektedir. 2000 yılında Kök Türk Yazıtları ile ilgili yayımlanan 48. sayı toplamda 38 makale ile en çok makale içeren sayı olmuştur. Ayrıca 1979 yılında yayımlanan 26-27. sayıda ise 11 tanıtım makalesiyle en çok tanıtım makalesi bulunması dikkat çekmektedir. Derginin 8 sayısı özel sayı olarak hazırlanmıştır. İlk özel sayı 1988 yılı 36. sayı olan ve 14 makale içeren Dede Korkut özel sayısıdır. 1993 yılı 41. sayısı Kök Türk özel sayısıdır. 1998 yılının 46-1 ve 46-2 sayıları biri Türkiye Türkçesi, biri de Azeri Türkçesi makaleleri içeren Dede Korkut özel sayısıdır. 2000 yılında 48. sayı, 'Kök Türk ve Yazıtlar' özel sayısı olarak yayımlanmıştır ve en çok makale içeren sayıdır. 2006 yılında yayımlanan 54-1 sayısının 'Eğitim' özel sayısı olduğu görülmektedir. Bu sayıda 9'u genel konu, 2'si okuma eğitimi, 1'i konuşma eğitimi ve 1'i dil bilgisi konuları olmak üzere toplamda 13 makale bulunmaktadır. 2011 yılında 59-2 sayısı ise 'Yazıtlar' ile ilgili makaleleri içeren özel sayıdır. Son olarak 2018 yılında 66-2 sayısı 'Uygurlar' özel sayısıdır. Ayrıca 2019 yılı 67. sayının toplam 11 makalesinden 8'inin 'Yazıtlar' ile ilgili olduğu tespit edilmiştir. Dergide 2021 yılı sonu itibari ile yer çalışmaların konu dağılımının farklılık gösterdiği saptanmıştır. Dergideki çalışmaların konu dağılımı ve toplam makale sayısı (1057) aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Tablo 1: TDAY Belleten Dergisi sayılarındaki makalelerin konularına göre dağılımı

Sayı	Yıl	Tarihi Konular	Ağız	Şive	Dil Bilgisi	Cümle	Diğer (Edebiyat ve Eğitim)	Tanıtım (Kitap)	Toplam
1	1953	7	2	-	3	-	2	-	14
2	1954	4	1	-	4	1	4	1	15
3	1955	-	1	-	2	2	3	1	9
4	1956	1	-	-	3	-	3	1	8
5	1957	3	-	-	1	-	5	3	12
6	1958	4	1	-	1	-	4	4	14
7	1959	3	-	-	3	1	6	4	17
8	1960	5	4	-	1	-	2	4	16
9	1961	5	-	1	2	-	2	5	15
10	1962	7	1	-	2	-	2	1	13
11	1963	4	2	-	3	-	3	1	13
12	1964	3	2	-	-	-	3	3	11
13	1965	3	3	-	-	-	2	3	11
14	1966	3	-	1	1	-	4	5	14
15	1967	3	1	-	1	-	2	1	8

16	1968	2	-	-	4	-	5	3	14
17	1969	-	-	1	-	-	6	3	10
18	1970	2	2	-	-	-	9	1	14
19	1971	4	1	-	2	-	4	5	16
20	1972	2	1	-	1	-	7	1	12
21-22	1973- 1974	6	2	1	2	-	5	3	19
23-24	1975- 1976	6	2	-	2	-	1	7	18
25	1977	4	1	-	4	-	7	2	18
26-27	1978- 1979	3	1	-	3	1	6	11	25
28-29	1980- 1981	5	1	-	1	-	4	-	11
30-31	1982- 1983	10	-	1	1	-	5	1	18
32	1984	1	1	1	3	-	7	2	15
33	1985	4	-	-	1	-	7	1	13
34	1986	4	-	-	2	-	2	2	10
35	1987	6	1	-	1	-	11	-	19
36	1988	14	-	-	-	-	-	-	14
37	1989	11	1	3	1	-	3	-	19
38	1990	15	-	-	2	1	1	-	19
39	1991	-	-	-	1	-	14	2	17
40	1992	-	-	-	1	-	18	1	20
41	1993	18	-	-	-	-	-	1	19
42	1994	5	2	-	2	-	7	3	19
43	1995	6	3	1	4	-	-	6	20
44	1996	5	1	2	3	1	3	-	15
45	1997	5	1	1	4	-	5	2	18
46-1	1998	-	1	-	-	1	13	-	15
46-2	1998	-	-	-	-	-	21	-	21
47	1999	4	5	-	9	-	1	-	19
48	2000	36	-	-	2	-	-	-	38
49	2001	6	2	-	10	1	3	-	22
50-1	2002	-	2	-	3	-	2	1	8
50-2	2002	3	1	-	3	-	2	-	9
51-1	2003	3	-	-	2	1	4	-	10
51-2	2003	4	2	-	2	-	4	-	12
52-1	2004	2	2	-	2	-	4	-	10
52-2	2004	4	1	-	6	-	3	-	14
53	2005	2	2	-	4	-	5	-	13
54-1	2006	-	-	-	1	-	12	-	13
54-2	2006	3	2	-	3	1	1	-	10

55-1	2007	-	1	-	4	1	3	-	9
55-2	2007	2	-	1	2	2	4	-	11
56-1	2008	2	-	1	2	-	4	-	9
56-2	2008	2	-	1	1	2	4	-	10
57-1	2009	-	-	-	2	-	4	-	6
57-2	2009	2	1	-	3	-	2	-	8
58-1	2010	-	-	-	3	-	5	-	8
58-2	2010	-	2	2	-	-	2	4	10
59-1	2011	3	2	1	-	-	3	1	10
59-2	2011	5	-	-	-	-	-	2	7
60-1	2012	6	-	-	-	-	1	-	7
60-2	2012	-	-	-	2	-	2	-	4
61-1	2013	8	-	-	2	-	4	1	15
61-2	2013	5	-	-	1	-	-	7	13
62-1	2014	2	1	-	-	-	1	2	6
62-2	2014	-	2	2	-	-	3	1	8
63-1	2015	2	-	2	-	-	3	-	7
63-2	2015	1	-	1	-	-	4	1	7
64-1	2016	1	-	-	-	-	6	1	8
64-2	2016	1	-	-	-	-	5	4	10
65-1	2017	5	-	-	2	-	3	4	14
65-2	2017	5	-	-	-	-	-	4	9
66-1	2018	2	3	-	2	-	2	-	9
66-2	2018	6	-	-	-	-	2	-	8
67	2019	8	-	1	-	-	2	-	11
68	2019	7	1	-	-	-	1	-	9
69	2020	2	-	-	2	2	-	-	6
70	2020	2	1	-	-	-	4	-	7
71	2021	3	-	-	-	-	6	-	9
72	2021	6	1	-	2	-	4	-	13
84	69	350	74	25	148	18	315	127	1057

Alanyazın incelendiğinde, eğitim bilimleri alanında (Danışman, Yalçın, Çiftçi, Tosuntaş, Sölpük, Ay ve Yücel, 2016; Sarıkaya ve Söylemez, 2016; Demir ve Çelik, 2020; Yılmaz, 2021; Karakuzu, Aras ve Gedikli, 2021; Aydeniz ve Haydaroğlu, 2021) ve farklı disiplinlerdeki bilimsel dergilerin bibliyometrik analizini amaçlayan araştırmalar olarak ise (Al, Soydal ve Yalçın, 2010; Beşel ve Yardımcıoğlu, 2017; Çalışkan ve Kartal, 2021; Birinci, 2008; Acun ve Soykök, 2021; Alparslan ve Eksili, 2016; Çetinkaya Bozkurt ve Çetin, 2016; Çatı ve Öcel, 2018; Şahin ve Karaaslanoğlu, 2021; Karagöz ve Şeref, 2019; Çiçek ve Kozak, 2012; Hotamışlı ve Erem, 2014; Karagöz ve Kozak, 2014; Polat, Sağlam ve Sarı, 2013; Taşkın ve Çakmak, 2010; Ulu ve Akdağ, 2015; Yalçın, 2010) gibi birçok

çalışmaya rastlamak mümkündür. Buna karşın alanyazında Türk Dil Kurumu tarafından ilk sayısı 1953 yılında yayımlanan ve Türkçe ile ilgili çalışmaları bilim camiasına sunmayı amaçlayan Türk Dili Araştırmaları Yıllığı (TDAY) Belleten dergisinin ağız çalışmalarını bibliyometrik özellikler açısından inceleyen herhangi bir araştırmaya rastlanmamıştır. Bu sebeple bu çalışmanın bilim camiasına faydalı olacağı düşünülmektedir.

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Bu araştırma, nitel bir durum çalışmasıdır. Durum çalışmasında “amaç, belirli bir duruma ilişkin sonuçlar ortaya koymaktır. Nitel durum çalışmasının en temel özelliği bir ya da birkaç durumun derinliğine araştırılmasıdır” (Yıldırım ve Şimşek, 2011: 77). Türk Dil Kurumu tarafından ilk sayısı 1953 yılında yayımlanan ve Türkçe ile ilgili çalışmaları bilim camiasına sunmayı amaçlayan Türk Dili Araştırmaları Yıllığı (TDAY) Belleten dergisinin ağız çalışmalarını bibliyometrik özellikler açısından incelenmesi amaçlandığı için çalışma durum çalışması olarak desenlenmiştir. Bibliyometri, bilimsel çalışmaların matematiksel ve istatistiksel olarak araştırılmasıdır. Bibliyometrideki amaç alanyazında yer alan konuların analizi sonucu mevcut konuların sayısal oranını tespit etme ve durumsal analizini inceleme sürecidir. Analiz sonucu alanyazında farklı bakış açılarıyla incelenen çalışmaların yoğunluğu veya azlığı bulunduktan sonra alanyazında akademik konularla ilgili kısa bir özet sunmaktadır. Bir diğer ifadeyle araştırılan konunun gerçekçi profilini ortaya koymaktadır (Güçlü Nergiz, 2014). Ayrıca “Bibliyometrik analiz herhangi bir alana ilişkin yayınlanmış çeşitli kaynakların gelişim düzeyinin tespit edilmesi açısından önemli bir yere sahiptir” (Hotamışlı ve Erem, 2014: 16). Bu tespit yapılırken çeşitli değişkenler esas alınır. Bibliyometrik çalışmalar sayesinde bilimsel çalışmaların farklı değişkenler yönünden incelenmesi ve daha sonra yapılacak çalışmalara çeşitli yönlerden örnek teşkil etmesi gibi sonuçlar elde edilmektedir. Farklı değişkenler, başka bilimsel çalışma yapacak bilim insanlarına fikir vermekte ve uygulama alanları açmaktadır. Bu durum bilimsel çalışmalarda farklı bakış açıları kazanılmasını sağlamaktadır.

Verilerin Toplanması ve Analizi

Türk Dil Kurumu tarafından ilk sayısı 1953 yılında yayımlanan ve Türkçe ile ilgili çalışmaları bilim camiasına sunmayı amaçlayan Türk Dili Araştırmaları Yıllığı (TDAY) Belleten dergisinin Dergipark sistemindeki sayfasından arşivlere girilerek bilgilere ulaşılmıştır. Dergide toplamda 2021 yılı sonu itibarıyla 69 yılda özel sayılar ve bazı yıllarda ikişer sayı olması gibi sebeplerle 84 sayıda 1057 makale içerdiği tespit edilmiştir. 1057 makale ile ilgili bilgi; hangi yıl, hangi konuda kaç çalışma yapılmıştır gibi soruların cevabı tablo şeklinde giriş bölümünde gösterilmiştir. Bunlardan 74 makalenin ağız çalışmaları özelliği gösterdiği iki uzman aracılığıyla saptanmıştır. Ağız konusu ile ilgili olan 74 makale çeşitli açılardan bibliyometrik özellikler göz önüne alınarak incelenmiştir. Bu süreçten sonra elde edilen veriler sayısallaştırılarak

tablolara aktarılmıştır. Alanyazında yapılmış benzer çalışmalar incelenerek durum değerlendirilmesi yapılmıştır. Ağız konusu ile ilgili çalışmaların bibliyometrik incelenmesi yapılırken temel ve alt problemlerin belirlenmesinde 2'si Türkçe eğitimcisi ve 1'i filoloji uzmanı olmak üzere 3 alan uzmanının görüşleri alınmıştır. Bu bağlamda çalışmanın alt problemleri aşağıdaki gibi belirlenmiştir:

1. Dergideki toplam makale içerisinde ağız konusu ile ilgili olanlar hangileridir?
2. Ağız konusu ile ilgili makalelerin yıllara göre dağılımı nasıldır?
3. Ağız konusu ile ilgili makalelerin yazar sayılarına göre dağılımı nasıldır?
4. Ağız konusu ile ilgili makalelerin yazarlarının makale sayılarına göre dağılımı nasıldır?
5. Ağız konusu ile ilgili makalelerin yazarlarının yerli veya yabancı araştırmacı olmasına göre dağılımı nasıldır?
6. Ağız konusu ile ilgili makalelerin sayfa sayılarına göre durumu nasıldır?
7. Ağız konusu ile ilgili makalelerde ağız konularının karşılaştırıldığı çalışmaların dağılımı nasıldır?
8. Ağız konusu ile ilgili makalelerde işlenen konulara göre dağılım nasıldır?
9. Ağız konusu ile ilgili araştırmaların makale türüne göre dağılımı nasıldır?
10. Ağız konusu ile ilgili makalelerin yerel veya bölgesel bir ağza göre durumu nasıldır?
11. Genel konularla ilgili makalelerin alt başlıklarına göre dağılımı nasıldır?
12. Yerel veya bölgesel bir ağız konusu ile ilgili makalelerin alt başlıklarına göre dağılımı nasıldır?
13. Anadolu ağızlarıyla ilgili makalelerin yerleşim yerine göre dağılımı nasıldır?

Bulgular

Araştırmanın bulguları alt problemler bağlamında sunulmuştur.

Tablo 2: Dergideki ağız konulu makalelerin dergi sayısı ve yıllara göre dağılımı

No	Yayınlandığı Sayı	Yıl	Makale adı	Yazarı
1	1	1953	Karamanlı Türkçesinde -Maca ekli fiil şekli	Janos Eckmann
2	1	1953	Batı Anadolu Ağızlarında Asli Vokal Uzunlukları Hakkında	Zeynep Korkmaz

3	2	1954	Azerbaycan ve Anadolu Ağızlarındaki Moğolca Unsurlar	Ahmet Caferoğlu
4	3	1955	Anadolu Ağızlarındaki Metathèse Gelişmesi	Ahmet Caferoğlu
5	6	1958	Anadolu Ağızlarında İçses Ünsüz Benzeşmesi	Ahmet Caferoğlu
6	8	1960	Edirne Ağzında Yapı, Anlam, Deyim ve Söz Dizimi Özellikleri	Mecdut Mansuroğlu
7	8	1960	Dinler (Makedonya) Türk Ağzı	Janos Eckmann
8	8	1960	Rumeli Ağızlarının Tarihi Üzerine	George Hazai
9	8	1960	Anadolu Ağızlarında Rumca, İslâvca ve Arapça Kelimeler (Tanıtım)	Hasan Eren
10	10	1962	Muğla Ağzı	Ahmet Caferoğlu
11	11	1963	Anadolu Ağızları Konson Değişmeleri	Ahmet Caferoğlu
12	11	1963	Rumeli Ağızları Tarihinin İki Kaynağı Üzerine	George Hazai
13	12	1964	Anadolu ve Rumeli Ağızları Ünlü Değişmeleri	Ahmet Caferoğlu
14	12	1964	Eski Anadolu Türkçesindeki -van/-ven, vuz/-vüz Kişi ve Bildirme Eklerinin Anadolu Ağızlarındaki Kalıntıları	Zeynep Korkmaz
15	13	1965	Aydın İli Ağızlarından Örnekler ve Etnografya Bakımından Özellikleri	Ahmet Caferoğlu
16	13	1965	Türk Yer Adları - Sökü	Hasan Eren
17	13	1965	Yer Adlarımızın Dili	Hasan Eren
18	15	1967	Akhisar ve Cihanbeyli Ağızları	Ahmet Caferoğlu
19	18	1970	Anadolu ve Rumeli Ağızları Üzerine Bir Bibliyografya Denemesi	Kayahan Erimer
20	18	1970	Türkiye Köy Adları Üzerine Bir Deneme	Özcan Başkan
21	19	1971	Anadolu Ağızlarının Etnik Yapı ile İlişkisi Sorunu	Zeynep Korkmaz
22	20	1972	Konya İlinin Ermenek Ağzı	Ahmet Caferoğlu
23	21-22	1973-1974	Anadolu Yer Adları Üzerine En Yeni Araştırmalar	Doğan Aksan
24	21-22	1973-1974	Tellâfer Türkçesi Üzerine	Sadettin Buluç
25	23-24	1975-1976	Kerkük Ağzına Göre Arzu İle Kamber Masalı	Sadettin Buluç

26	23-24	1975-1976	Anadolu Ağızları Üzerindeki Araştırmaların Bugünkü Durumu Ve Karşılaştığı Sorunlar	Zeynep Korkmaz	
27	25	1977	Kabil Avşar Ağzı	Memet Bozkurt	Fuat
28	26-27	1978-1979	Afganistan'da Bir Türkmen Ağzı	Memet Bozkurt	Fuat
29	28-29	1980-1981	Bulgaristan Türk Ağızlarının Sınıflandırılması	Gyula Nemeth	
30	32	1984	Rumeli Ağızlarının Ses Bilgisi Üzerine Bir Deneme	Doç. Dr. Tuncer Gülensoy	
31	35	1987	Türkiye Türkçesi Ağızlarında Kuş İsimleri Ve Onların Sistematiği	Şerif Bozkaplan	Ali
32	37	1989	Erzincan İli Ağızları	Mukim Sağır	
33	42	1994	-Ik Ekinin Anadolu Ağızlarında Kullanılışı	Ahmet Buran	
34	42	1994	Kırklareli Ağızlarında Ses Olayları	Cevdet Şanlı	
35	43	1995	Alanya Ağızlarında Şimdi'nin Varyantları	Nurettin Demir	
36	43	1995	Anadolu Ağızlarında Ünlüler	Mukim Sağır	
37	43	1995	Anadolu Ağızlarında Ünsüzler	Mukim Sağır	
38	44	1996	Balkanlardaki Türk Ağızlarının Tasnifi	Mefküre Mollova	
39	45	1997	Türkiye Türkçesi ve Ağızlarında Renk Bildiren Kelimelerin Kullanılışı ve Sistematiği	Zeki Kaymaz	
40	46-1	1998	Dede Korkut Kitabı'nın Dilinde Doğu Anadolu Ağızlarıyla İlgili İzler	Hamza Zülfikar	
41	47	1999	Anadolu ve Kosova Türk Ağızlarında g>c, k>ç Değişmeleri	Cahit Başdaş	
42	47	1999	Trabzon'da Kullanılan Lakaplar Üzerine Bir Derleme/Değerlendirme	Asiye Coşar	Mevhibe
43	47	1999	Orta Karadeniz Ağızlarında Nazal N Sesi	Necati Demir	
44	47	1999	Edirne İli Ağızlarında Şimdiki Zaman Çekimleri	Emin Kalay	

45	47	1999	Türk Dilinin Eski Kültür Mirasının Anadolu Ağızlarındaki Devamı	Zeynep Korkmaz
46	49	2001	Türkiye Türkçesi Ağızlarında #h Sesi Üzerine	Gürer Gülsevin
47	49	2001	Muğla Ağzının Karakteristik Bir Özelliği	Mehmet Kara
48	50-1	2002	Sandıklı Ve Yöresi Ağızlarının Özellikleri Ve Ağız Bölgeleri	İbrahim Özkan
49	50-1	2002	Berendi Köyünde Hayvan Ve Hayvancılıkla İlgili Kelimeler	Ali Yıldırım
50	50-2	2002	Trabzon Ağızları Üzerine Değerli Bir Araştırma Ve Düşündürdükleri	Zeynep Korkmaz
51	51-2	2003	Mehmet Ali Köyü Ağzında Kullanılan Fiillere Ekler	Aziz Ayva
52	51-2	2003	Anadolu Türkçesinde Yabancı Ögeler	Hasan Eren
53	52-1	2004	Köseçobanlı Ağzından Derlemeler	Mustafa Gündüz
54	52-1	2004	Eskişehir Yöresi Ağızlarından Derleme Sözlüğü'ne Katkılar	Can Özgür
55	52-2	2004	Osmaniye İli Ağzında Ol- Yardımcı Fiilinin Yaklaşma İfade Eden Tasvir Yardımcı Fiili Olarak Kullanımı	Mustafa Tanç
56	53	2005	Denizli-Acıpayam-Dodurgalar Kasabasından Derlenen Kelimelerimiz	Sait Daştas Fatma Betül Daştas
57	53	2005	Süheyl ü Nev-Bahâr'ın Türkçe Söz Varlığı ve Anadolu Ağızları	Mesiha Tosunoğlu Deniz Melanlıoğlu
58	54-2	2006	Kıbrıs Türkçesinin Ses Bilgisi Özellikleri	Orhan Kabataş
59	54-2	2006	İki Masalda Van Ağzının Genel Ses Özellikleri-I	Funda Kara
60	55-1	2007	Anadolu ve Rumeli Ağızlarının Dayandığı Temeller	Zeynep Korkmaz
61	57-2	2009	Balıkesir Yörük Ağızlarında Kullanılan Şimdiki Zaman Biçimleri	Hüseyin Kahraman Mutlu

62	58-2	2010	Ankara Ağızları Sözlüğü Örneğinde Ağız Sözlükçülüğü Hakkında Bazı Tespitler	Nurettin Demir Süer Eker
63	58-2	2010	Balkan Türkçesi Ağızları İle Türkiye Türkçesi Ağızları Arasında Sosyo-Lengüistik Açından Kısa Bir Karşılaştırma	Zeynep Korkmaz
64	59-1	2011	Ağız Araştırmalarındaki Çeviri Yazı Ayrılıklarının Bir Sisteme Bağlanması Gereği Üzerine	Zeynep Korkmaz
65	59-1	2011	Eski Türkçedeki Teyen "Sincap" Sözü'nün Türkiye Türkçesi Ağızlarındaki Uzantıları Ve Anlamdaşları	Selim Emiroğlu
66	62-1	2014	Kars İli Ağızlarında Ek Fiilin Olumsuz Şekli "Değil" in Örnekleri Üzerine	Bahadır Güneş
67	62-2	2014	Çan Ağızında Yer Alan Birkaç Eskicil Öge	Burçin Özdemir
68	62-2	2014	Mersin (İçel) Ve Kıbrıs Türk Ağızlarında Geniş Zaman Çekimi	Gülseren Tor
69	66-1	2018	Türkiye Türkçesi Ağızlarında Yapım Ekleri I: Yazı Dilinde Bulunmayan Yapım Ekleri	Ferdi Güzel
70	66-1	2018	Derleme Sözlüğü'nde Lazca Unsurlar	İrfan Çağatay
71	66-1	2018	İstanköy'deki Eski Türk Yer Adları	Mehmet Turgut Berbercan
72	68	2019	Renge Bağlı Yer Adları: Karaman / Sarıveliler Örneği	İdris Nebi Uysal Hasan Coşkun
73	70	2020	Burdur İli Ağızlarının Ortak Karakteristik Ses Bilgisi Özellikleri	Osman Yıldız
74	72	2021	Ağız Özellikleri İle Yerel Alt Gruplar Arasındaki İlişki	Erdoğan Boz Semra Günay Aktaş Yeliz Mert Kantar Ayşe Okuyucu
74	44	42		

Tablo 2 incelendiğinde dergideki toplam çalışmaların (1057) 74'ünün ağız konusu ile ilgili olduğu görülmektedir.

Tablo 3: Ağız konusu ile ilgili makalelerin yıllara göre dağılımı

No	Yıl	Sayı	f	%
1	1953	1	2	2,70
2	1954	2	1	1,35
3	1955	3	1	1,35
4	1958	6	1	1,35
5	1960	8	4	5,40
6	1962	10	1	1,35
7	1963	11	2	2,70
8	1964	12	2	2,70
9	1965	13	3	4,05
10	1967	15	1	1,35
11	1970	18	2	2,70
12	1971	19	1	1,35
13	1972	20	1	1,35
14	1973-1974	21-22	2	2,70
15	1975-1976	23-24	2	2,70
16	1977	25	1	1,35
17	1978-1979	26-27	1	1,35
18	1980-1981	28-29	1	1,35
19	1984	32	1	1,35
20	1987	35	1	1,35
21	1989	37	1	1,35
22	1994	42	2	2,70
23	1995	43	3	4,05
24	1996	44	1	1,35
25	1997	45	1	1,35
26	1998	46-1	1	1,35

27	1999	47	5	6,75
28	2001	49	2	2,70
29	2002	50-1	2	2,70
		50-2	1	1,35
30	2003	51-2	2	2,70
31	2004	52-1	2	2,70
		52-2	1	1,35
32	2005	53	2	2,70
33	2006	54-2	2	2,70
34	2007	55-1	1	1,35
35	2009	57-2	1	1,35
36	2010	58-2	2	2,70
37	2011	59-1	2	2,70
38	2014	62-1	1	1,35
		62-2	2	2,70
39	2018	66-1	3	4,05
40	2019	68	1	1,35
41	2020	70	1	1,35
42	2021	72	1	1,35
Toplam	42	45	74	100

Tablo 3'ten anlaşılacağı gibi 42 yılda 45 sayıda 74 makalenin ağız konulu olduğu saptanmıştır. 2002, 2004 ve 2014 yıllarında ikişer sayı çıkarıldığı görülmüştür. Ağız konusu ile ilgili en fazla makale 47. sayıda 5 makaleyle yayımlanmıştır. Bu sayıyı 8. sayı 4 makaleyle, 43. ve 66-1. sayı üçer makaleyle takip etmiştir. Diğer sayılarda ise 2 veya 1 makaleye yer verildiği tespit edilmiştir.

Tablo 4: Ağız konusu ile ilgili makalelerin yazar sayılarına göre dağılımı

Yazar Sayıları	f	%
Tek yazarlı makale	69	93,2
İki yazarlı makale	4	5,4
Dört yazarlı makale	1	1,4
Toplam	74	100

Tablo 4'ten anlaşılacağı gibi ağız konulu makalelerin genellikle %93,2'lik oranda tek yazarlı olduğu görülmüştür. Dört makalenin 2 yazarlı, bir makalenin de 4 yazarlı olduğu saptanmıştır.

Tablo 5: Ağız konusu ile ilgili makalelerin yazarlarının makale sayılarına göre dağılımı

Yazar	f	%
Zeynep Korkmaz	9	11,11
Ahmet Caferoğlu	9	11,11
Hasan Eren	4	4,93
Mukim Sağır	3	3,70
Janos Eckmann	2	2,46
George Hazai	2	2,46
Sadettin Buluç	2	2,46
Memet Fuat Bozkurt	2	2,46
Nurettin Demir	2	2,46
Mecdut Mansuroğlu	1	1,23
Kayahan Erimer	1	1,23
Özcan Başkan	1	1,23
Doğan Aksan	1	1,23
Gyula Nemeth	1	1,23
Tuncer Gülensoy	1	1,23
Şerif Ali Bozkaplan	1	1,23
Ahmet Buran	1	1,23
Cevdet Şanlı	1	1,23
Mefküre Mollova	1	1,23
Zeki Kaymaz	1	1,23
Hamza Zülfikar	1	1,23
Cahit Başdaş	1	1,23
Asiye Mevhibe Coşar	1	1,23
Necati Demir	1	1,23
Emin Kalay	1	1,23
Gürer Gülsevin	1	1,23
Mehmet Kara	1	1,23
İbrahim Özkan	1	1,23
Ali Yıldırım	1	1,23
Aziz Ayva	1	1,23
Mustafa Gündüz	1	1,23
Can Özgür	1	1,23
Mustafa Tanç	1	1,23
Fatma Betül Daştas	1	1,23
Sait Daştas	1	1,23
Mesiha Tosunoğlu	1	1,23

Deniz Melanlıoğlu	1	1,23
Orhan Kabataş	1	1,23
Funda Kara	1	1,23
Hüseyin Kahraman Mutlu	1	1,23
Süer Eker	1	1,23
Selim Emiroğlu	1	1,23
Bahadır Güneş	1	1,23
Burçin Özdemir	1	1,23
Gülseren Tor	1	1,23
Ferdi Güzel	1	1,23
İrfan Çağatay	1	1,23
Mehmet Turgut Berbercan	1	1,23
İdris Nebi Uysal	1	1,23
Hasan Coşkun	1	1,23
Osman Yıldız	1	1,23
Erdoğan Boz	1	1,23
Semra Günay Aktaş	1	1,23
Yeliz Mert Kantar	1	1,23
Ayşe Okuyucu	1	1,23
Toplam	81	100

Tablo 5'ten anlaşılacağı gibi iki ve dört yazarlı makalelerin yazarları da eklendiğinde yazar sayısı 81 olmuştur. 81 bilim insanının ağızlarla ilgili makalesi bulunmaktadır. Ağız konusu ile ilgili makalelerde en çok makale, dokuzar makale yazan Zeynep Korkmaz ve Ahmet Caferoğlu'na aittir. Onları 4 makaleyle Hasan Eren, 3 makaleyle de Mukim Sağır takip etmiştir. Beş araştırmacının ikişer makalesi, geri kalan araştırmacıların ise birer makalesi olduğu saptanmıştır.

Tablo 6: Ağız konusu ile ilgili makalelerin yazarlarının yerli veya yabancı olmasına göre dağılımı

	Yabancı yazar	%	Yerli yazar	%
Yazar sayısı	3	3,70	78	96,30
Makale sayısı	5	6,75	69	93,25

Tablo 6'da görüldüğü gibi ağız konusunda üç yabancı yazara ait 5 makale; 78 yerli yazara ait 69 makale olduğu saptanmıştır. Yazar sayılarının bazı makalelerde birden fazla olduğu tespit edilmiştir. Ağız konusu ile ilgili

makalelerin hepsi Türkçe yazılmıştır. Yani yabancı bilim insanları da makalelerini Türkçe yazmışlardır.

Tablo 7: Ağız konusu ile ilgili makalelerin sayfa sayılarına göre dağılımı

Sayfa sayıları ve yıllar	1-9 sayfa	10-19 sayfa	20-29 sayfa	30-39 sayfa	40-49 sayfa	50 ve üzeri sayfa	Toplam
1953	2						2
1954		1					1
1955	1						1
1958		1					1
1960	2	1				1	4
1962			1				1
1963		1		1			2
1964			1	1			2
1965	1	1	1				3
1967				1			1
1970		1	1				2
1971		1					1
1972		1					1
1973-1974	2						2
1975-1976				2			2
1977						1	1
1978-1979					1		1
1980-1981						1	1
1984						1	1
1987				1			1
1989		1					1
1994	2						2
1995		3					3
1996		1					1
1997						1	1
1998	1						1
1999	4	1					5
2001	1	1					2
2002		1	1	1			3
2003		2					2
2004	2	1					3

2005	1			1			2
2006	1	1					2
2007		1					1
2009	1						1
2010	2						2
2011	1	1					2
2014	1	1		1			3
2018	1	1			1		3
2019		1					1
2020		1					1
2021		1					1
Toplam	20	27	11	8	3	5	74

Tablo 7’de görüldüğü gibi ağız konusu ile ilgili makalelerin sayfa sayılarına göre durumu farklılık göstermektedir. En fazla 10-19 sayfa arası makale 27 olduğu saptanmıştır. Bunu 4-9 sayfa arası 20 makale, 20-29 sayfa arası 11 makale takip etmektedir. 50 sayfanın üzerinde bir sayfa sayısına sahip 5 makalenin bulunması dikkat çekicidir. Bunlardan birinin 91, birinin 77 ve birinin 61 sayfa gibi yüksek sayfa sayısına sahip olduğu saptanmıştır.

Tablo 8:Ağız konusu ile ilgili makalelerde karşılaştırma yapılan durumlara göre dağılımı

Karşılaştırma	f	%
Eski dil ile Anadolu ağızları karşılaştırılması	6	60
Balkan ağızlarıyla Anadolu ağızları karşılaştırılması	2	20
Kıbrıs ağızı ile Mersin ağzının karşılaştırılması	1	10
Anadolu ağızlarından ikisinin karşılaştırılması	1	10
Toplam	10	100

Tablo 8’de ağız konusu ile ilgili 10 makalede karşılaştırma yapıldığı saptanmıştır. En fazla karşılaştırmanın 6 makaleyle Tarihi Türkçe ile Anadolu ağızlarının karşılaştırılması şeklinde olduğu görülmüştür. Diğer karşılaştırmalar da dikkat çekicidir. Karşılaştırmaların genelde dil bilgisi konularını içerdiği söylenebilir.

Tablo 9:Ağız konusu ile ilgili makalelerin işlenen konulara göre dağılımı

İşlenen konular	f	%
Yerel ağızlarla ilgili konular	40	46,51

Genel konular	26	30,23
Karşılaştırma yapılanlar	10	11,62
Yer ve köy adları	7	8,16
Sınıflandırma	3	3,48
Toplam	86	100

Tablo 9'dan anlaşılacağı gibi en çok çalışma yerel ağızlarla ilgili konulardadır. Bunlardan 2'si Afganistan ve 2'si de Irak'ta konuşulan ağızlar olmuştur. Bazı makalelerin hem karşılaştırma makalesi hem de yerel ağızlarla ilgili olduğu dikkate alınırsa bu sayı 40'ı bulmaktadır. Genel konular başlığı altında dil bilgisi konuları ve tarihi şivelerde ve eserlerde dil olayları konuları ele alındığı söylenebilir. Sınıflandırma ve bibliyografya konuları en az ele alınan konular olarak saptanmıştır.

Tablo 10:Ağız konusu ile ilgili araştırmaların makale türüne göre dağılımı

Makale çeşidi	f	%
Araştırma makalesi	71	95,95
Konferans bildiri	2	2,70
Tanıtım	1	1,35
Toplam	74	100

Tablo 10'da anlaşılacağı gibi en çok çalışma araştırma makalesi şeklindedir. İki çalışmanın konferans/bildiri ve bir çalışmanın ise tanıtım çalışması olarak belirtildiği tespit edilmiştir.

Tablo 11: Ağız konusu ile ilgili makalelerin yerel veya bölgesel bir ağza göre dağılımı

Yerel veya bölgesel ağız	f	%
Anadolu ağızları	29	72,50
Balkan ağızları	5	12,50
Irak ağızları	2	5,00
Afganistan ağızları	2	5,00
Kıbrıs ağzı	2	5,00
Toplam	40	100

Tablo 11'den anlaşılacağı gibi Anadolu ağızlarını inceleyen makaleler % 72.50'dir. Bazı makalelerin iki yerel ağzın karşılaştırılması şeklinde olması, o makalelerin birden fazla yerel ağız için sayılması sonucunu doğurmuştur. Anadolu sahası dışında Balkanlardaki yerel ağızları inceleyen çalışma olduğu saptanmıştır. Kıbrıs, Irak ve Afganistan'daki yerel ağızları inceleyen çalışmalar ise ikişer çalışma ile sınırlı kalmıştır.

Tablo 12: Genel konularla ilgili makalelerin alt başlıklarına göre dağılımı

Alt başlık	f	%
Dil bilgisi konuları	12	46,15
Kelime ve sözlük	6	23,07
Sorun çözüm	5	19,23
Tarihi konular	3	11,55
Toplam	26	100

Tablo 12'den anlaşılacağı gibi en çok çalışma dil bilgisi konularını ele almaktadır. En az çalışma ise tarihi şiveleri işleyen konularda görülmüştür.

Tablo 13: Yerel veya bölgesel bir ağız konusu ile ilgili makalelerin alt başlıklarına göre dağılımı

Alt başlık	f	%
Dil bilgisi konuları	13	44,82
Kelime ve sözlük	8	27,59
Genel konular	8	27,59
Toplam	29	100

Tablo 13'ten anlaşılacağı gibi yerel ve bölgesel bir ağız konusu ile ilgili makalelerin alt başlıklarında da en çok çalışmanın dil bilgisi konularını ele alan makaleler olduğu tespit edilmiştir.

Tablo 14: Anadolu ağızlarıyla ilgili makalelerin yerleşim yerine göre dağılımı

Yerleşimyeri	f	%
Karaman	3	10,34
Muğla	2	6,89
Edirne	2	6,89
Trabzon	2	6,89
Mersin	2	6,89
Aydın	1	3,44
Akhisar	1	3,44
Cihanbeyli	1	3,44
Ermenek	1	3,44
Erzincan	1	3,44
Kırklareli	1	3,44
Alanya	1	3,44
Sandıklı	1	3,44
Konya	1	3,44
Eskişehir	1	3,44
Osmaniye	1	3,44

Denizli	1	3,44
Van	1	3,44
Balıkesir	1	3,44
Ankara	1	3,44
Çan	1	3,44
Kars	1	3,44
Burdur	1	3,44
Toplam	29	100

Tablo 14'ten anlaşılacağı gibi Anadolu ağızları için yapılan çalışmalardan en fazla makale Karaman (3) ağızı için yapılmıştır. Muğla, Edirne, Trabzon ve Mersin ikişer çalışma ile Karaman'ı takip etmektedir. Diğer yerleşim yerleri için ise birer çalışmayapılmıştır.

Sonuç ve Tartışma

Bilimsel dergilerin bilim camiasına katkıları hiçbir zaman yadsınamaz. Son zamanlarda üniversite sayılarının ve bilim insanlarının çoğalması dergilere olan ilgiyi arttırmıştır. Türkçe ve ağız çalışmalarının yayımlandığı dergiler de çoğalmaktadır. Türkçe ve ağız alanında ilk çalışmaların yayımlandığı ilk bilimsel dergi TDAY Belleten'dir.

TDAY Belleten dergisi 69 yıldır her yıl yayınlanan bir dergidir. Son yıllarda yılda iki sayı yayımlanan ve 2021 yılında son sayısı 84. Sayı olarak çıkan dergide 1057 çalışma yayımlanmıştır. Bunlardan 74'ünün ağız ile ilgili olduğu saptanmıştır. Bu durum toplam makale içinde yüzde %7'den fazladır. 6 sayıda 20 ve üzeri makale varken 26 sayıda ise 10 makaleden az çalışma bulunmaktadır. Çoğunluğu ise 10-19 makaleden oluşan dergi sayılarıdır. Üç sayıda Türkçe eğitimi özel sayısı olmasından dolayı eğitim konularını ele alan 29 makale bulunmaktadır. Diğer sayılarda Türkçe eğitimini ele alan çalışma tespit edilememiştir. Türkçenin lehçe ve şiveleriyle ilgili 25, cümle bilgisiyle ilgili ise 18 makale bulunmaktadır. Türk dili tarihiyle ilgili 350 makale bulunmaktadır. Edebiyat ile ilgili ise 286 makale yer almaktadır. Bu iki alanda makale sayısının epey fazla olduğu söylenebilir.

Ağız konusu ile ilgili en fazla makale, 5 makaleyle 1999 yılında yayımlanan 47. sayıda olmuştur. Bu sayıyı 1960 yılındaki 8. Sayı 4 makaleyle, 1995 yılındaki 43. ve 2018 yılındaki 66-1. Sayı üçer makaleyle takip etmiştir. Diğer sayılarda ise 2 veya 1 makaleye yer verildiği tespit edilmiştir. Makalelerin %93'ü tek yazarlıdır. Bu da araştırmacıların grup çalışması yerine bireysel çalışmayı tercih ettiğini göstermektedir. 81 bilim insanının ağız konusu ile ilgili makalesi vardır. Ağız konusu ile ilgili makalelerde en çok makale dokuzar makale yazan Zeynep Korkmaz ve Ahmet Caferoğlu'na aittir. Onları 4 makaleyle Hasan Eren, 3 makaleyle de Mukim Sağır hocalar takip etmiştir. Beş araştırmacının ikişer makalesi, geri kalan araştırmacıların ise birer makalesi

olduğu saptanmıştır. Ayrıca üç yabancı araştırmacının ağız konusu ile ilgili 5 makalesi dışında %95'ten fazla yerli yazarın çalışmasının olduğu görülmüştür.

Ağız konusu ile ilgili makalelerin sayfa sayılarına göre durumu farklılık göstermektedir. En fazla 10-19 sayfa arası makale 27 olduğu saptanmıştır. Bunu 4-9 sayfa arası 20 makale, 20-29 sayfa arası 11 makale takip etmektedir. 50 sayfanın üzerinde bir sayfa sayısına sahip 5 makalenin bulunması dikkat çekicidir. Bunlardan birinin 91, birinin 77 ve birinin 61 sayfa gibi yüksek sayfa sayısına sahip olduğu ilgi çekmektedir.

10 makalede karşılaştırma yapılmıştır. En fazla karşılaştırmanın 6 makaleyle tarihi Türkçe ile Anadolu ağızlarının karşılaştırılması şeklinde olduğu görülmüştür. En fazla makale konusu 40 çalışma ile yerel ağızlarda olmuştur. 74 çalışmadan 71'i yani %96'sı araştırma makalesidir. En çok çalışma, 29 makale ile Anadolu ağızlarını inceleyen makalelerdir. Balkan, Irak, Kıbrıs ve Afganistan'daki yerel ağızları inceleyen çalışmalar da bulunmaktadır. Hem genel konuların hem de yerel ağızların işlendiği makalelerde en fazla dil bilgisi konularının ele alındığı saptanmıştır.

Dergide yayımlanan ağız konusu ile ilgili makalelerin hepsi Türkçe yazılmıştır. Ağız konusu dışındaki makaleler içinde başka dilde yazılmış makaleler bulunmasına rağmen ağız konusu ile ilgili olanların yabancı yazarlar tarafından yazılmış olanlar dâhil hepsinin Türkçe yazıldığı tespit edilmiştir. Anadolu ağızları için yapılan çalışmalardan en çok makale Karaman ağızı (3) için yapılmıştır. Muğla, Edirne, Trabzon ve Mersin ikiye çalışmada Karaman'ı takip eder. Diğer yerleşim yerleri için ise birer çalışma yapılmıştır.

Karagöz & Koç Ardiç (2019), Ana Dili Eğitimi dergisinde yayımlanan makalelerin bibliyometrik analizini yaptıkları çalışmada yıl sınırı yaparak (2013-2018) bütün makalelerin bibliyometrik incelemesini ele almışlardır. Bibliyometrik çalışmalar daha çok tezler üzerinde yapılmıştır. Dibaoglu ve Eryılmaz (2021) zaman yönetimi konulu tezleri incelemişlerdir. Yapılan bibliyometrik çalışmalar; tezleri konu edinenler, dergileri konu edinenler ve belli bir bilimsel alanı ele alanlar diye üç başlık altında toplanabilir. Eğitim alanının içindeki alt başlıkları konu edinen çalışmalardan bazıları Seyran ve Gürhan, (2021) Eğitim Kurumlarında Öğrenciler Arasında Yaygınlaşan Şiddet Okul Zorbalığı ele alırlar. Şeref ve Karagöz (2019) ise Türkçe eğitimi akademik alanında web of science veri tabanına dayalı bir çalışma yapmışlardır. Özmen ve Kan (2021), Türkiye'de 2015-2020 yılları arasında uzaktan eğitim ile ilgili hazırlanan tezleri incelemişlerdir. Aydeniz ve Haydaroğlu, (2021), dört temel dil becerisi alanında yapılan lisansüstü tezleri inceledikleri makalede 2015-2019 yılları arasında yürütülen tezleri çeşitli değişkenler açısından ele almışlardır. Süleymanoğulları (2022), özyeterlik konulu doktora tezlerini; Batur ve Özcan (2020), eleştirel düşünme üzerine yazılan lisansüstü tezleri; Ayanoğlu, Demir ve Gür Erdoğan (2021) ise 2023 eğitim vizyonunun akademik çalışmalara yansımalarını çalışmalarında incelemişlerdir.

Bu çalışmaların ortak yönleri bibliyometrik çalışma olmalarıdır. Fakat her çalışmanın değişkeni ayrı, ele aldığı konuları ayrı veya ele aldığı konunun sınırlılıkları ayrı olduğundan bu çalışmaları, sadece bir yönüyle birbirleriyle karşılaştırmak araştırmacıları yanıltabilir. Bilimsel verileri matematik veriler şeklinde incelemeye yarayan bibliyometrik çalışmaların bundan sonra yapılacak çalışmalar için ilgi çekici olacağı kaçınılmaz görünmektedir. Birçok konuda net bilgiyi vermesi ayrıca her bilimsel alana ve her alt başlığa uygulanabilmesi bibliyometrik çalışmalarının önemli bir özelliğidir.

Kaynakça

- Acun, Ayşen ve Soykök, Burcu. (2021). İznik İle İlgili Lisansüstü Tezlerin Bibliyometrik Profili. *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 17(38), 2-12.
- Al, Umut; Soydal, İrem ve Yalçın, Haydar. (2010). Bibliyometrik Özellikleri Açısından Bilgi'nin Değerlendirilmesi. *Bilig*, (55), 1-20.
- Alparslan, Ali Murat ve Ekşili, Nisa. (2016). Gündemdeki Liderlik Konuları: Journal Of Organizational Behavior Dergisinde Bibliyometrik Bir Analiz. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 8(16), 274-291.
- Ayanoğlu, Çiğdem; Demir, Tanju ve Gür Erdoğan, Duygu. (2021). 2023 Eğitim Vizyonunun Akademik Çalışmalara Yansımaları Bibliyometrik Bir Analiz. *OPUS Uluslararası Toplum Araştırmaları Dergisi*, 18, 0-0.
- Aydeniz, Süleyman ve Haydaroğlu, Mustafa. (2021). Dört Temel Dil Becerisi Alanında Yapılan Lisansüstü Tezlerin Bibliyometrik Analizi. *Türkiye Eğitim Dergisi*, 6(1), 200-216.
- Batur, Zekerya ve Özcan, Halil Ziya. (2020). Eleştirel düşünme üzerine yazılan lisansüstü tezlerinin bibliyometrik analizi. *TEKE*, 9(2), 834-854.
- Beşel, Furkan ve Yardımcıoğlu, Fatih. (2017). Maliye Dergisi'nin bibliyometrik analizi: 2007-2016 Dönemi. *Maliye Dergisi*, 172, 133-151.
- Birinci, Hatice Gülşen. (2008). Turkish Journal of Chemistry'nin bibliyometrik analizi. *Bilgi Dünyası*, 9(2), 348-369.
- Çalışkan, Dilek ve Kartal, Erdoğan. (2021). Türkiye deki çeviri konulu tezler üzerine bibliyometrik bir inceleme 1985-2020. *İstanbul Üniversitesi Çeviribilim Dergisi / Istanbul University Journal of Translation Studies*, 15, 35-73.
- Çatı, Kahraman ve Öcel, Yusuf. (2018). Türkiye de Pazarlama İle İlgili Yayınlanan Makalelerin Bibliyometrik İncelenmesi. *İşletme Araştırmaları Dergisi*, 10(3), 508-519.
- Çetinkaya Bozkurt, Özlem ve Çetin, Ali. (2016). Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi'nin bibliyometrik analizi. *Girişimcilik ve Kalkınma Dergisi*, 11(2), 229-263.

- Çiçek, Dönüş ve Kozak, Nazmi. (2012). Anatolia: Turizm Dergisi'nde Yayımlanan hakem denetimli makalelerin bibliyometrik profili. *Türk Kütüphaneciliği*, 26(4), 734-756.
- Danişman, Şahin; Yalçın, Mikail; Çiftçi, Şerife Koza; Tosuntaş, Şule Betül; Sölpük, Nihan; Ay, Yusuf; Karadağ, Engin ve Yücel, Cemil. (2016). Türkiye'de eğitim bilimleri alanında yayımlanan dergilerin bilimsel yayın haritası: Dergi etki faktörleri üzerine bir inceleme. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi*, 22(4), 483-506.
- Demir, Ebru ve Çelik, Melahat. (2020). Fen Bilimleri Öğretim Programları Alanındaki Bilimsel Çalışmaların Bibliyometrik Profili. *Türkiye Kimya Derneği Dergisi*, Kısım C: Kimya Eğitimi, 5(2), 131-182.
- Diboğlu Dilara. & Eryılmaz Gamze. (2021). Zaman Yönetimi Konulu Lisansüstü Tezlerin Bibliyometrik Profili. *Mersin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü e-Dergisi* Cilt: 5 Sayı:1/Aralık 2021.
- Güçlü Nergiz, Hatice. (2014). Türkiye'de lisansüstü turizm tezlerinin bibliyometrik profili (1990-2013). *VII. Lisansüstü Turizm Öğrencileri Araştırma Kongresi*, 04-05.
- Hotamışlı, Mustafa ve Erem, Işıl. (2014). Muhasebe ve Finansman Dergisi'nde yayımlanan makalelerin bibliyometrik analizi. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, 63, 1-20.
- Karagöz, Beytullah ve Koç Ardıç, İmran. (2019). Ana Dili Eğitimi Dergisinde yayımlanan makalelerin bibliyometrik analizi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 7(2), 419-435.
- Karagöz, Beytullah ve Şeref, İzzet. (2019). Okuma Alanındaki Araştırmaların Bibliyometrik Özellikler Açısından İncelenmesi. *Ana Dili Eğitimi Dergisi*, 7(3), 781-799.
- Karagöz, Deniz ve Kozak, Nazmi. (2014). Anatolia Turizm Araştırmaları Dergisi'nin bibliyometrik analizi: Araştırma konuları ve kurumlar arası iş birliğinin sosyal ağ analizi ile incelenmesi. *Türk Kütüphaneciliği*, 28(1), 47- 61.
- Karakuzu, Songül; Aras, Merve ve Gedikli, Özlem. (2021). Türkçe eğitimi alanındaki kadın akademisyenlerin akademik çalışmalarının bibliyometrik analizi. *RumeliDE Dil ve Edebiyat Araştırmaları Dergisi*, (22), 691-705.
- Korkmaz, Zeynep. (1992). *Gramer Terimleri Sözlüğü*. TDK Yayınları.
- Özmen, Erhan ve Kan, Ayşe Ülkü. (2021). Türkiye de 2015-2020 Yılları Arasında Uzaktan Eğitim ile İlgili Hazırlanan Tezlerin Bibliyometrik Analizi. *Turkish Studies-Educational Sciences*, 16(4), 2005-2027.

- Polat, Coşkun; Sağlam, Mukaddes ve Sarı, Tuğba. (2013). Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi'nin bibliyometrik analizi. *Atatürk Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi*, 27(2), 273-287.
- Seyran, Fatih ve Gürhan, Nermin. (2021). Eğitim Kurumlarında Öğrenciler Arasında Yaygınlaşan Şiddet Okul Zorbalığı Üzerine Bibliyometrik Bir Araştırma. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 22(3), 1690-1723.
- Süleymanoğulları, Mesut. (2022). Özyeterlik Konulu Doktora Tezlerinin Bibliyometrik Analizi. *Sports, Education and Child*, 2(1), 35-48.
- Sarikaya, Bünyamin ve Söylemez, Yusuf. (2016). Türkçe eğitimi alanındaki konuşma becerisiyle ilgili yapılan lisansüstü çalışmaların değerlendirilmesi. *II. Uluslararası Sosyal Bilimler Sempozyumu*. Ağrı.
- Şahin, Elif Tuğba ve Karaaslanoğlu, Funda. (2021). 2014-2020 Yılları Arasında Muhasebe ve Finansman Dergisi'nde Yayınlanan Makalelerin Bibliyometrik Profilinin İncelenmesi. *Muhasebe ve Finansman Dergisi*, 219-232.
- Şeref, İzzet ve Karagöz, Beytullah. (2019). Türkçe Eğitimi Akademik Alanına İlişkin Bir Değerlendirme Web of Science Veri Tabanına Dayalı Bibliyometrik İnceleme. *Dil Eğitimi ve Araştırmaları Dergisi*, 5(2), 213-231.
- Taşkın, Zehra ve Çakmak, Tolga. (2010). Başlangıcından bugüne Bilgi Dünyası dergisinin bibliyometrik profili. *Bilgi Dünyası*, 11(2), 332-348.
- TDK. (1993). *Türkiye'de Halk Ağzından Derleme Sözlüğü*. TDK Yayınları.
- Ulu, Saniye ve Akdağ, Mustafa. (2015). Dergilerde yayınlanan hakem denetimli makalelerin bibliyometrik profili: Selçuk İletişim Örneği. *Selçuk İletişim*, 9(1), 5-21.
- Yalçın, Haydar. (2010). Millî Folklor Dergisinin Bibliyometrik Profili 2007 2009. *Milli Folklor*, 22(85), 205-211.
- Yıldırım, Ali ve Şimşek, Hasan. (2011). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri* (11 baskı: 1999-2018).
- Yılmaz, Kürşad. (2021). Sosyal Bilimlerde Ve Eğitim Bilimlerinde Sistematik Derleme, Meta Değerlendirme Ve Bibliyometrik Analizler. *Manas Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 10(2), 1457-1490.
- (<https://dergipark.org.tr/tr/pub/belleten/about-journal>). Erişim Tarihi: 10.04.2022.